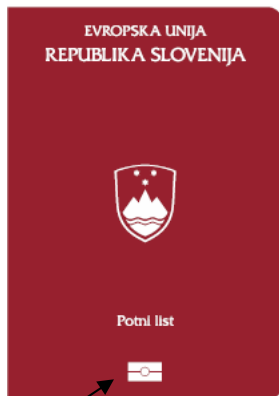

Biometrični potni listi Republike Slovenije

Republika Slovenija bo 28.8.2006 pričela izdajati biometrične potne listine. Biometrični bodo potni listi, diplomatski potni listi, službeni potni listi in potni listi za tujce. Biometrična tehnologija omogoča uporabo edinstvenih značilnosti posameznika. Biometrični potni listi bodo vsebovali nove zaščitne elemente, med katerimi bo tudi čip na katerem bo shranjena fotografija imetnika potnega lista.

Kaj je biometrija?

Biometrija je metoda avtomatske prepoznave osebe na podlagi njenih fizičnih in vedenjskih značilnosti, kot so oblika obraza, prstni odtisi, vzorec šarenice, struktura glasu itd. Strojna in programska oprema lahko na podlagi teh značilnosti osebo identificira.

Fotografija platnice novega, biometričnega potnega lista s posebno oznako za čip.

Biometrični potni listi se na videz ne bodo bistveno razlikovali od starih potnih listov. Na platnici potnega lista bo posebna mednarodno dogovorjena oznaka, ki nakazuje, da dokument vsebuje čip. Čip bo nevidno vgrajen v polikarbonatni strani potnega lista z osebnimi podatki, ki bo zato nekoliko debelejša. Oblikovna podoba potnih listov se od stare razlikuje predvsem po barvnem odtenku strani potnega lista. Nova modro zelena barva nadomešča stare modro rdeče odtenke, izbor motivov, ki predstavljajo osnovne kulturne in zgodovinske informacije oz. značilnosti Slovenije od prazgodovine preko spomenikov rimske dobe, srednjega veka, romanike, gotike, baroka, secesije, moderne in najnovejšega časa, ostaja enak. Na obrazcih potnega lista so določeni podatki prav tako napisani v vseh uradnih jezikih Evropske Unije. Napis Evropska unija je dodan tudi na platnico biometričnega potnega lista.

Zakaj bo RS uvedla biometrične potne liste?

18.1.2005 je stopila v veljavo Uredba Sveta EU št. 2252/2004 o standardih za varnostne značilnosti in biometrične podatke v potnih listih in potovalnih dokumentih, ki jih izdajajo države članice, ki določa, da morajo imeti potni listi, ki jih izdajajo države članice EU, vgrajen shranjevalni medij - čip z zadostno kapaciteto, na katerem bosta shranjena zapisa dveh vrst biometričnih podatkov, **podoba obraza in prstni odtisi** v interoperabilni obliki. Sprva bodo biometrični potni listi vsebovali zgolj shranjeno podobo obraza (vsi potni listi, ki se bodo pričeli izdajati 28.8.2006), kasneje pa tudi biometričen zapis dveh prstnih odtisov (do 28.6.2009).

Tako omenjena Uredba kot Zakon o potnih listinah pa določata, da **vsi stari potni listi ostanejo veljavni do njihovega poteka**, zato državljanom potnih listov ne bo potrebno menjati, razen če bodo to želeli.

Ministrstvo za domovinsko varnost ZDA izvaja program za nadzor meje z imenom US-VISIT (United States Visitor and Immigrant Status Indicator Technology). Program predvideva zbiranje biometričnih podatkov vseh tujcev, ki za vstop v ZDA potrebujejo vizum. Ameriški kongres je leta 2002 skupini 27 privilegiranih držav Visa Waiver Programe (VWP), med katerimi je tudi Slovenija, omogočil, da njihovi državljani za poslovni ali turistični obisk ZDA do 90 dni ne potrebujejo vizuma, postavil pa je tudi zahtevo ter določil rok 26.10.2006, do katerega morajo članice začeti izdajati potne liste z biometričnimi identifikacijskimi podatki, sicer bodo njihovi državljani ob vstopu v ZDA obravnavani tako kot državljani držav, ki za vstop potrebujejo vizum.

Slovenski biometrični potni listi so prav tako skladni z mednarodnimi standardi in priporočili na področju potovalnih dokumentov in z Resolucijo o enotnem formatu potnih listin (določeni podatki so prevedeni v vse uradne jezike EU).

Biometrični elementi sledijo razvoju tehnologije in so najsodobnejša zaščitna potovalnih dokumentov pred prenavljanjem in ponarejanjem, hkrati pa predstavljajo tesno vez med posameznikom in njegovim dokumentom. Sčasoma bodo omogočali avtomatizirano prehajanje meje brez klasične mejne kontrole.

Vsebina čipa

Biometrični potni listi morajo biti interoperabilni, kar pomeni, da morajo biti podatki na čipu zapisani tako, da jih lahko prebere mejni organ katere koli tuje države, ne glede na to, kakšno strojno in programsko opremo uporablja na svojih mejnih prehodih. Za zagotovitev interoperabilnosti je vsebina podatkov na čipu točno določena. Na čipu so zapisani le tisti podatki, ki so tudi sicer vidno zapisani v potnem listu (osebno ime, državljanstvo, datum rojstva, spol, država izdaje, številka potnega lista in datum poteka) in fotografija, ki je na potnem listu.

Fotografija

odprtega biometričnega potnega lista z biografsko stranjo, v kateri je nevidno shranjen brezkontaktni čip.

Dostop do podatkov na čipu omogoča le obkrožen OCR-B zapis.

Državljeni bodo lahko preverili podatke, zapisane na čipu na Ministrstvu za notranje zadeve, Beethovnova 3, Ljubljana.

Dostop do podatkov na čipu

Bojazen državljanov, da bodo lahko njihove podatke, shranjene na čipu prebrale neavtorizirane osebe, če bodo imeli potni list v torbici ali v žepu, je popolnoma odveč, saj bo čip »zaklenjen«. Podatke bo lahko prebrala le avtorizirana oseba na mejnem prehodu tako, da bo čip odklenila s posebno napravo preko OCR-B zapisa - biografsko stran potnega lista bo morala fizično položiti na čitalec zapisa.

Ob personalizaciji potnega lista in čipa bodo podatki zaščiteni in kriptirani z infrastrukturo javnih ključev (PKI), ter elektronskim podpisom, tako da bo imetnik biometričnega potnega lista varen pred njihovim spreminjanjem, brisanjem in zlorabami.

Uporaba biometričnega potnega lista na meji

Ob mejni kontroli se bo, s primerjavo na licu mesta zajete podobe osebe in podobe, shranjene na čipu v biometrični obliki, ugotavljalo le, ali je oseba, ki z dokumentom prehaja mejo, res oseba, ki ji je bil dokument izdan. Fotografij na čipu se ne bo uparjalo z drugimi evidencami npr. iskanih oseb.

Navodila za ravnanje s potnim listom

Za ohranjanje kakovosti, zanesljivosti in obstojnosti biometričnega potnega lista v času njegove veljavnosti je potrebno s potnim listom ravnati kot z vsako drugo elektronsko napravo:

- Potnega lista se ne sme prepogibati, trgati ali nanj kako drugače ne delovati z mehansko silo.
- Potni list je priporočeno hraniti v namenskih ovitkih za nošnjo v prtljagi (kovček ali ročna torba, **ne sme se ga nositi v hlačnem žepu**).
- Potnega lista se ne sme izpostavljajte nevarnim elektromagnetnim valovanjem ali visokim pritiskom.
- Potnega lista se ne sme izpostavljajte vlagi, visoki temperaturi (nad +50° C), nizki temperaturi (pod - 10° C), močnemu sončnemu sevanju oziroma drugim virom energije, pralnim praškom in drugim kemikalijam, organskim topilom in lugom.

Kaj storiti v primeru tatvine, izgube ali pogrešitve potnega lista?

Potni list je dragocen dokument, zato ga je potrebno skrbno hraniti.

Pogrešitev, izgubo ali tatvino potnega lista v Republiki Sloveniji morate takoj, če to ni mogoče, pa najkasneje v osmih dneh, naznaniti na upravni enoti. Če se vam to zgodi v tujini, morate naznanitev opraviti najkasneje v osmih dneh po prihodu v Republiko Slovenijo. Naznanitev zgolj na policiji ne zadostuje! Pogrešitev, izguba ali tatvina potnega lista lahko povzroči številne neveščnosti in ne nazadnje tudi finančne posledice, zato se ga ne sme puščati na nezavarovanih mestih, na primer v avtomobilih.

Prepovedano in po zakonu kaznivo je dati, prodati, posoditi ali zastaviti potni list ter spreminjati ali brisati kateri koli podatek v potni listini.

Kako pridobite biometrični potni list

Vloga za izdajo potnega lista se lahko vloži na katerikoli upravni enoti v RS oziroma na diplomatsko konzularnem predstavništvu RS v tujini. Vlogo mora državljan vložiti osebno, saj se v postopku ugotavlja njegova istovetnost, skladnost priložene fotografije z dejansko podobo, na vlogo pa se mora tudi podpisati. Ob vlogi za nov potni list je potrebno predložiti v uničenje star potni list (če ga je oseba imela) in eno fotografijo, primerno za biometrični zajem. Vlogo za mladoletnega otroka vloži njegov zakoniti zastopnik, otrok pa mora biti na upravni enoti navzoč (izjema dojenčki in mlajši otroci, ki se še ne znajo podpisati).

Biometrični potni list za polnoletne osebe se izda z veljavnostjo 10 let. Cena takega dokumenta bo 8.635 SIT. Biometrični potni list za otroke do 3 leta starosti se izda z veljavnostjo 3 let in bo stal 6.595 SIT, za otroke od 3 do 18 leta starosti pa se izda potni list z 5 letno veljavnostjo. Tak potni list bo stal 7.360 SIT. Državljan, ki veliko potuje, lahko zaprosijo za potni list z večimi vizumskimi stranmi (48 namesto običajnih 32). Tak potni list bo 500 SIT dražji.

Državljan se prav tako lahko odločijo za vročitev potnega lista s priporočeno pošto pošiljko ali pa ga prevzamejo na upravni enoti.

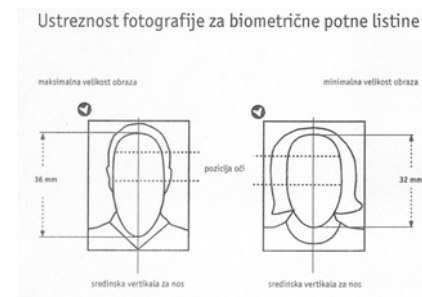
Vloga za potni list se evidentira v prenovljeni računalniški evidenci izdanih potnih listin. Uradna oseba bo na upravni enoti skenirala tudi fotografijo in podpis iz vloge za potni list, ki bosta shranjena v evidenci potnih listin. **Zaradi novosti - skeniranja na upravni enoti, bo postopek vložitve vloge tudi nekoliko daljši.** Četis, izdelovalec potnih listov, izbran na mednarodnem javnem razpisu, bo prevzel podatke za personalizacijo potnih listov neposredno iz računalniške evidence. Takšna logistika omogoča, da bo potni list lahko izdelan takoj, ko bo uradna oseba na upravni enoti vlogo potrdila.

Kdaj je potrebno potni list zamenjati?

Če spremenite stalno prebivališče, morate potni list predložiti pristojnemu organu v 30 dneh po spremembi. V potni list je mogoče enkrat brezplačno vpisati spremembo stalnega prebivališča. Potni list morate predložiti v uničenje pristojnemu organu v 30 dneh tudi po spremembi priimka ali imena, če fotografija ne kaže več vaše prave podobe, če je poškodovan oziroma obrabljen ali če iz kakšnega drugega razloga ni več uporaben.

Merila za ustrezno fotografijo

Mednarodni standardi, tehnične specifikacije in priporočila, postavljajo za biometrične potne liste nova, strožja pravila za zajem biometrične fotografije prosilca, ki bo lasersko gravirana na podatkovni strani njegovega potnega lista, obenem pa bo varnostno shranjena v brezkontaktnem čipu. Biometrična fotografija vsebuje celoten imetnikov obraz, del ramen, vrat in v večini primerov tudi lase.

Format:

Velikost fotografije je 35 x 45 mm.
Velikost obraza je 32-36 mm od brade do začetka lasišča.

Pozicija glave in izraz na obrazu:

Drža glave je poravnana (ne nagnjena, obrnjena ali povešena). Oseba je fotografirana od spredaj. Izraz na obrazu je nevtralen. Ustnice so zaprte.

Oči in smer pogleda:

Oči so v okviru označenega področja v enaki višini. So odprte in jasno vidne.

Ostrina in kontrast:

Fotografija je ostra in z jasnimi kontrasti. **Fotografija ne sme biti retuširana.**

Osvetlitev:

Osvetlitev je enakomerna (brez senc in odsevov).

Ozadje:

Ozadje je enobaravno, sivo ali svetlo modro.

Kvaliteta fotografije:

Barva kože je naravna. Fotografija je brez prepogibov in madežev.

Očala:

Oči so vidne, očala jih ne prekrivajo.

Več informacij: <http://www.mnz.gov.si/>

